

Doğma, canım-varlığım qədr
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır.

Heydər

ŞƏRQ QAPISI

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

Sayı: 09 (19.923)

16 yanvar 2010-cu il, şənbə

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 15-də ABŞ Prezidentinin Avrasiya enerji məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Riçard Morinqstarın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında energetika və regional əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Azərbaycanın 9 milyonuncu sakini Naxçıvanda dünyaya gəldi

Yanvarın 15-də dövlətimizin həyatında əlamətdar hadisə baş vermişdir. Ölkəmizin əhalisinin sayı 9 milyon nəfərə çatmışdır. Həmin gün Babək rayon Cəhri kənd sakinləri Aynur və lakin Əhmədovlar ailəsində dövlətimizin 9 milyonuncu sakini dünyaya göz açmışdır. Məlumat üçün deyək ki, 2 kiloqram 900 qram çəkiddə olan uşağın vəziyyəti normaldır. Naxçıvan Muxtar Respublika Doğum Mərkəzində dünyaya göz açan körpə hərtərəfli həkim nəzarəti altındadır.

Dünyanın bir sıra ölkələrində sosial-iqtisadi vəziyyətin kəskinləşməsi əhali artımına mənfi təsirini göstərir. Lakin

ölkəmizdə iqtisadiyyatın durmadan inkişafı, bu məqsədlə həyata keçirilən islahatlar və tədbirlər vətəndaşların həyat tərzini və yaşayış səviyyəsini xeyli yüksəltmişdir ki, bu da əhalinin artımı ilə müşahidə olunmaqdadır.

Təbii ki, bu da ölkəmizdə demografik proseslərə müsbət təsir göstərir, sağlamlıq və gələcəyimizi etibar gələcəyimiz nəsil yetişir. Əsas ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan, bu gün ölkə başçısı tərəfindən davam etdirilən siyasət natiçələri əhalinin yaşayışı və artımı baxımından uğurludur.

Nuray ƏSGƏROVA

Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi-86

Naxçıvan polisinin tarixi və dövlətçiliyə sədaqəti

Azərbaycan polisi tarixi ənənələrinə sadıq qalaraq hər hansı siyasi quruluşdan asılı olmayaraq xidməti borcunu şərəflə yerinə yetirmiş, mədəni-psixoloji durumunu daim saflaşdırmaqla, dövlətə, xalqına sadıq qalmaqla cənabətçılığa qarşı barışmaz mübarizə aparmış, ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, ictimai qaydanın qorunması, cinayət əməli törədib istintaqdan gizlənen şəxslərin tutularaq istintaqa təhvil verilməsi, aidiyyəti məsələlər üzrə istintaq və təhqiqat işinin həyata keçirilməsi, yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və digər vəzifələri layiqincə yerinə yetirmiş, ərazi bütövlüyümüzün qorunmasında öncüllərdən biri olmuş, bu yolda şəhidlər vermişdir.

Naxçıvan polisi də yarandığı vaxtdan bu günədək ictimai asayişin keşiyində mərdliklə dayanmış, istər Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, istər Sovetlər Birliyi, istərsə də müstəqillik

qazandığımız dövrlərdə cənabətçılığa qarşı mübarizədə öz qətiyyətli sözünü demişdir.

Məlum olduğu kimi, çar Rusiyası dağıldıqdan sonra Şərqdə ilk demokratik respubli-

ka-Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulmuş, həmin hökumətin tərkibində bir sıra dövlət qurumları yaradılmışdır. O dövrdə yaradılan Xalq Daxili İşlər Komissarlığı da həmin qurumlardan biri olmuşdur. Azərbaycanda ilk polis qurumunun yaradılması haqqında məlumat isə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin 2 iyul 1918-ci il tarixli qərarında öz əksini tapmışdır. Bu tarixi əsas götürən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev 1998-ci il 24 may tarixli fərmanı ilə 2 iyul "Azərbaycan polisi günü" elan etmişdir.

Ardı 6-cı səhifədə

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyi-86

İnsanların sağlamlığının qorunması dövlətimizin diqqətdə saxladığı ümdə məsələlərdəndir

86 il bundan əvvəl 18 yanvar 1924-cü il tarixdə Naxçıvan Sovet Sosialist Respublikası MK-in I plenumunda Xalq Səhiyyə Komissarlığı da yaradılmışdır. Bu qurumun təməli həmin vaxt qoyulsa da, Naxçıvanda bu sahənin tarixi çox qədimdir. Hələ qədim vaxtlarda burada müxtəlif xəstəliklərin müalicəsi aparılıb. Bölgəmizdə təbii dərman bitkilərinin geniş yayılması səbəbindən onları vasitəsi ilə müxtəlif xəstəliklər müalicə edilmiş, bu təcrübə nəsil-dənəsil ötürülərək yaşadılmışdır. Naxçıvanda insanları sağlamlıqlarının tibbi yolla mühafizəsinə isə XIX əsrin ikinci yarısından başlanmışdır. Mənbələrdən məlum olur ki, Naxçıvanda ilk tibb müəssisəsi 4 çarpayılıq olmaqla 1889-cu ildə Şərur qəzasında indiki Çöllükəndə yaradılmışdır. 1892-ci ildə isə Cəhri kəndində 4 çarpayılıq-ikinci xəstə qəbulu məntəqəsi açılmışdır. O vaxtlar iki qəza daxil olmaqla, burada həkimlərin sayı 4 nəfər olmuşdur.

1920-ci ilin iyul ayının 28-də Naxçıvanda Sovet hakimiyyəti qurulmuş, həmin ilin 10 oktyabrında Naxçıvan İnkilab Ko-

mitəsinin qərarı ilə ilk səhiyyə şöbəsi yaradıldı. Əli Abbas oğlu Abbasov isə müdir təyin edildi.

Ardı 8-ci səhifədə

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyi-86

Muxtar respublikamızda ədliyyə orqanları inamli tərəqqi yolundadır

Azərbaycanın ədliyyə sisteminin zəngin tarixi vardır. Əsas Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə qoyulan bu tarix özündə xalqımızın müstəqillik uğrunda mübarizəsini, onun şanlı keçmişini əks etdirir. 1918-ci il noyabrın 14-də demokratik prinsiplərə əsaslanan məhkəmə sisteminin yaradılmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Məhkəmə Palatasının Əsasnaməsi, noyabrın 22-də isə Ədliyyə Nazirliyinin Əsasnaməsi təsdiq edilmiş, ədliyyə sahəsində və məhkəmə idarəçiliyində bir sıra qərarlar qəbul edilmiş, qanunlar hazırlanmışdır.

1920-ci ilin aprel işğalından sonra ədliyyə sisteminə sovet sistemini mahiyyətinə xas olan dəyişikliklər aparıldı. 18 yanvar 1924-cü ildə Naxçıvanda Xalq Ədliyyə Komissarlığı yaradıldı. Həmin komissarlıq 30 mart

1946-ci ildən Ədliyyə Nazirliyi adlandırıldı. Ölkə ədliyyəsi sovet dövründə dəfələrlə ləğv edilib yenidən yarandığı kimi, muxtar respublikamızda da bu nazirlik 1956-cı ildə ləğv edildi. Onun səlahiyyətləri digər orqanlar

arasında bölüşdürüldü.

Sovet hakimiyyəti dövründə ideologiya maraqları çərçivəsində dövlət strukturlarının yaradılması, hüquq siyasətinin dəfələrlə dəyişdirilməsi, ədliyyə və məhkəmə orqanlarının bir neçə dəfə ləğv edilməsi və yenidən yaradılması sabit ədalət mühakiməsi sisteminin formalaşmasına mane olurdu. Yalnız ümummilli liderimiz Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra 1970-ci ildən başlayaraq ədliyyə və məhkəmə orqanları davamlı inkişaf mərhələsinə daxil oldu.

Ardı 7-ci səhifədə

Ekologiyanın qorunması ümumxalq işinə çevrilib

Şərur rayonunun sakinləri "Ekologiya ili"ndə daha çox yaşllaşdırma və təmizlik işləri həyata keçirmək üçün tərtib edilmiş tədbirlər planına artıq start vermişlər. Qış aylarında rayonumuzun daha sət keçən soyuq iqlim şəraitinə görə bu mövsümdə əsas diqqət mövcud yaşillıqlara qulluq işinə, eyni zamanda şəhər və kəndlərimizin təmizliyinə yönəldilmişdir.

Keçirilən iməcilliklərdə Şərur Dəmiryol Stansiyasının ərazisində salınmış 2,5 hektarlıq meyvə bağında tiftinlərin dibinə üzvi gübrə verilmiş, ətrafları daşdan, alaq otlarından təmizlənmişdir.

Eyni zamanda, Şərur-Xanlıqlar avtomobil yolunun sağ və sol hissələrindəki yaşillıq zolaqlarına bu qaydada qulluq göstərilmişdir.

Rayonun idarə və müəssisələrinin kollektivləri Şərur şəhərindəki Şəhidlər xiyabanında iməcillik keçirmiş, bura gələn yolların kənarlarında, xiyabanda salınmış yaşillıqlara və meyvə bağlarına qulluq etmiş, təmizlik işləri aparmışlar. Bu ümumxalq tədbirində hamı bir nəfər kimi şəhidlərimizin xatirəsinə dərin hörmət və ehtiram əlaməti olaraq daha fəal və müştəxkil iştirak etmişdir.

E.MƏMMƏDOV

Yeni Naxçıvan: inkişafdan intibaha

XX əsrin doxsanncı illerinin başlanğıcında görkəmli dövlət xadimi, böyük öndər Heydər Əliyevin taleyin hökmü ilə Naxçıvanda yaşayn-fealiyyət göstərməsi çətin və müəkkəb şəraitdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılması baxımından mühüm tarixi hadisə idi. Ümummillil liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycan miqyasındakı böyük xilaskarlıq missiyası Naxçıvandan başlanmışdı. Ağır düşmən təzyiqlərinə mərdliklə sına gərmiş, qorunub möhkəmləndirilmiş Naxçıvan Muxtar Respublikası keçən əsrin doxsanncı illerinin əvvəllərində ulu öndər Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycana əvəzsiz erməğanı idi. Naxçıvandan sovet qoşunları bölmələrinin çıxarılması, regionda milli ordu hissələrinin formalaşdırılması xilaskarlıq hərəkatının ana xəttini təşkil edirdi.

Ermanistan sərhədinin cəmi üç-dörd kilometrliyində Türkiyə Cümhuriyyəti ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını əlaqələndirən Səderek-Aralıq Dilucu bölgəsində Ümid körpüsünün salınması siyasi, hərbi, diplomatik və iqtisadi baxımdan böyük hadisə idi. Hələ 1921-ci ildə imzalanmış məşhur Qars müqaviləsinin yenidən beynəlxalq siyasi mühitin gündəminə gətirilməsi bölgədə sülh şəraitinin möhkəmləndirilməsinə özünün sanballı töhfəsini vermişdir. Eyni zamanda, çətin blokada şəraitində görkəmli romantik şair Hüseyn Cavidin 110 illik, Naxçıvan Dövlət Universitetinin 25 illik yubileyinin keçirilməsi, Naxçıvandan yüz nəfər orta məktəb məzununun Türkiyədə ali təhsil almağa yola salınması elm, təhsil və mədəniyyət sahəsində həyatın canlanmasına səbəb olmuşdu. Nəhayət, Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında iqtisadi islahatların aparılması, keçmiş planlı təsərrüfat sisteminin yerində bazar iqtisadiyyatına əsaslanan özəl sektorun yaradılması ilə yeni həyat başlanmışdı. Beləliklə, böyük öndər Heydər Əliyev hələ XX əsrin doxsanncı illerinin əvvəllərində Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında cəmiyyət həyatının bütün sahələrini əhatə edən inkişafın möhkəm əsaslarını yaratmışdı. Sonralar ümumən Azərbaycanın hər yerində, o cümlədən Naxçıvanda baş verən böyük yeniləşmə və inkişaf prosesləri həmin zəmin üzərində ucalmışdır.

Bütün bunlara görə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 16 dekabr 1995-ci il tarixli sessiyasında muxtar respublikanın başçısı seçilən Vasif Talibovun bəyan etdiyi aşağıdakı mülahizələr mövcud realığı çox dolğun şəkildə əks etdirirdi: **"Mənim ayrıca bir fəaliyyət proqramım olmayacaqdır. Fəaliyyətimi görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin dövlətçilik proqramının Naxçıvanda döndənmə həyata keçirilməsinə həsr edəcəyəm"**.

Bu qısa bəyanatda həm tarixin bütün sınaqlarından çıxmış Heydər Əliyevin siyasətinə dərin sədaqət, həm də böyük əzmkarlıq ifadə olunmuşdu. Sonrakı illərdəki gərgin, ardıcıl və səmərəli fəaliyyətin uğurlu nəticələri seçilmiş yolum nə qədər düzgün olduğunu bir daha təsdiq etdi. Bu, Heydər Əliyev siyasi kursuna münasibətdə sözlə əməlin, dərin sədaqətlə konkret işin vəhdəti baxımından canlı nümunə çevrildi. Beləliklə, Heydər Əliyev dövlətçilik məktəbinin Naxçıvan modeli yarandı. Bu böyük dövlətçilik konsepsiyasının

qətiyyətlə həyata keçirilməsi Naxçıvan Muxtar Respublikasında bütün sahələrdə inkişafdan yeniləşməyə və intibaha doğru hərəkatın başlıca hərəkatverici qüvvəsinə çevrildi.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov hər şeydən əvvəl, regionda böyük quruculuq proqramını gerçəkləşdirmişdir. Nəticədə muxtar respublikanın paytaxtı Naxçıvan şəhəri, demək olar ki, qısa müddətdə əsaslı surətdə yenidən qurulmuşdur.

Qədim tarixə malik olan Naxçıvan şəhərinin əsas memarlıq üslubu saxlanılmaqla yanaşı, şəhərdə düşünülmüş şəkildə yeniləşdirilmə proqramı həyata keçirilmişdir. Hazırkı Naxçıvan Şərq memarlığı zəminində ucaldılmış Avropa şəhəridir. Naxçıvan şəhəri indi Nuh əyamından, Atabəylər dövlətindən XXI əsrə qədər keçdiyi yolda ən uca zirvəyə gəlib çatmışdır. Şəhərsalmada xüsusi diqqət yetirilən kerpic və şəbəkə elementləri burada Şərq memarlıq ənənələrini, şüşə və metal konstruksiyalardan istifadə isə Qərb inşaat texnologiyalarını özvi vəhdətdə yaşatmağa xidmət edir. Müasir Naxçıvan Şərq mühitinin özünəməxsus aurasını və qərbönlü inkişafın əsas meyillərini cəm halda təcəssüm etdirir. Naxçıvan şəhərində əsaslı şəkildə bərpa edilmiş XVII əsrə məxsus Came məscidi, görkəmli şair-dramaturq Hüseyn Cavidin şəbəkə ilə işlənmiş türbəsi, yerli travertin materialı ilə üzünmüş binalar, Zəviyə-mədrəsə kompleksi qədimlik ənənəsinin nümunələridir. Eyni zamanda, muxtar respublikanın baş kəndindəki Gənclik mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan MR İdarəsi, Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin çoxmərtəbəli binaları, Naxçıvan Dövlət Universitetinin elektron kitabxanası, konservatoriyası, diaqnostika-müalicə mərkəzi, Məhəmmədəğa Şah-taxtı adına Naxçıvan Kitab evi Şərq şəhərindəki Qərb inşaat abidələridir.

Yenidən qurulmuş Təbriz mehmanxanası, yeni tikilmiş Duzdağ oteli Avropadakı ən yaxşı beşulduzlu otellərə yanaşı dayanmağa tamamilə layiqdir. Heydər Əliyev Sarayı yeni dövr Azərbaycan memarlığının şah əsərlərindən biridir. Bu möhtəşəm sarayın inşaatında və interyerindəki Şərq və Qərb üslubunun özvi sintezi milli memarlıq ənənələrinin yeni çalarlarla zənginləşdirilməsinə şərait yaratmışdır. Naxçıvan Dövlət Universitetinin beynəlxalq mü-

nasibətlər və xarici dillər fakültəsinin beşmərtəbəli korpusunda da eyni harmoniya qorunub saxlanılmışdır. Bütün bunların sayəsində qədim Naxçıvanın zəminində yeni bir şəhər-müasir Naxçıvan ucaldılmışdır. Müasir Naxçıvan isə yeni tipli Avrasiya şəhərinə çevrilmişdir. Eyni prinsiplər Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon mərkəzlərində-Şərur, Babək, Culfa, Ordubad, Şahbuz, Kəngərli və Sədərəkə aparılan quruculuq proseslərində də müha-

formalaşır. Proses həm eninə, həm də dərininə doğru inkişaf edir, getdikcə dərinləşir və möhkəmlənir. İlk növbədə, elm, təhsil və mədəniyyət sahəsində maddi-texniki bazanın yeniləşdirilməsi və əsaslı şəkildə yenidən qurulması siyasəti həyata keçirilmişdir.

Otan 15 ilə yaxın müddətdə ucqar dağ kəndlərindən tutmuş rayon mərkəzlərinə, Naxçıvan şəhərindəki 178 orta və ali təhsil müəssisəsinin tikilib istifadəyə verilməsi, məktəblərin sürətlə kompüterləşməsi, Naxçıvan şəhərində və rayon mərkəzlərində kompüter təlim-tədris mərkəzlərinin, internet klublarının yaradılması elm və təhsil sahəsində böyük inkişafın və yeniləşmənin möhkəm təməlini təşkil edir. Muxtar respublika Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin xətti ilə "Kənd rabitəsinin inkişaf etdirilməsinin problemləri" (2007), Naxçıvan Dövlət Universitetində "Blokada şəraitində fəaliyyət göstərən regionların inkişafında informasiya texnologiyalarından istifadənin imkanları" (2008) mövzularında keçirilən beynəlxalq simpoziumlar regionda informasiya-kommunikasiya vasitələrinin tətbiq edilməsi sahələrində dünya təcrübəsinin öyrənilməsinə və həyata keçirilməsinə münasib şərait yaratmışdır.

Naxçıvan Dövlət Universitetində ardıcıl olaraq gerçəkləşdirilən Elektron-universitet proqramına muxtar respublikanın rəhbərliyi səviyyəsində dəstək verilməsi bu ali təhsil ocağında elektron kitabxananın yaradılmasına, elektron lövhə və müasir informasiya texnologiyaları ilə təchiz olunmuş açıq dərslər siniflərinin, kompüter otaqlarının təşkilinə geniş meydan açmışdır. Universitetdə NATO-nun texniki dəstəyi ilə MDB və Şərqi Avropa ölkələri içərisində birinci dəfə olaraq 108 hektarlıq ərazidə 2,4 meqabit gücündə olan Vay-fay kampus simsi internet şəbəkəsinin qurulması beynəlxalq əhəmiyyət daşıyan mühüm hadisədir. Ardıcıl olaraq dörd dəfə keçirilmiş və hər il keçirilməsi nəzərdə tutulan "Elektron Naxçıvan" beynəlxalq miqyaslı video konfranslarda və prentensiyalarda Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun iştirakı və çıxışları geniş menada muxtar respublikada elektron vasitələrinin, informasiya texnologiyalarının, yeni tipli kommunikasiya vasitələrinin imkanlarının idən-ile genişləndirilməsinə təkan verir. Bu zəmində məqsədyönlü şəkildə inkişaf etdirilən Naxçıvan Dövlət Universiteti bu gün möhkəm milli əsaslara malik olan, dövlətçilik yönü və Avropaya inteqrasiya edilmiş ali məktəbə çevrilmişdir. Ali təhsilin yeniləşdirilməsi ilə bir sırada aparılan genişmiqyaslı tədqiqat işləri Naxçıvan Dövlət Universitetinin həm də ciddi bir elmi məktəb səviyyəsində inkişaf etməsinə, tanınmasına şərait yaradır.

Bununla yanaşı, elmi-tədqiqat işlərinin miqyasını daha da genişləndirmək və funksiyasını artırmaq üçün regiondakı akademik qurumların fəaliyyətinin tamamilə yenidən qurulması zərurəti meydana çıxmışdır. Muxtar respublikada 1972-ci ildən mövcud olan Naxçıvan Regional Elmi Mərkəzinin mövcud strukturunun və işinin yeni dövrün tələblərinə cavab vermə bilmədiyini nəzərə alınmaqla burada Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan bölməsinin yaradılması haqqında təşəbbüsün qaldırılması regionda elmin inkişafında yeni mərhələnin başlanmasına səbəb olmuşdür.

Ulu öndər Heydər Əliyevin 7 avqust 2002-ci il tarixli sərəncamı ilə yaradılmış AMEA-nın Naxçıvan bölməsi ölkə elminin üföqlərinin, əhatə dairəsinin genişləndirilməsində, Naxçıvandan mövcud elmi potensialdan istifadənin səmərəliliyinin artırılmasında mühüm rolə malikdir. Qısa müddətdə AMEA-nın Naxçıvan bölməsi üçün elmi-tədqiqat institutlarından bir neçəsinin yerləşdiyi ayrı-ayrı çoxmərtəbəli binaların tikilib istifadəyə verilməsi, ən müasir avadanlıqlarla təchiz edilməsi, normal iş şəraitinin yaradılması Naxçıvan MR Ali Məclisi Sədri'nin görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin imzaladığı sərəncamın, qəbul etdiyi qərarların dönmədən həyata keçirilməsinə bəslədiyi ciddi, məsuliyyətli münasibətin konkret nəticəsidir.

Bu gün AMEA-nın Naxçıvan bölməsi maddi-texniki imkanlarına görə post-sovet məkanı ölkələrində mövcud olan ən yaxşı təchiz edilmiş akademiylərlə müqayisə oluna bilər. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müəyyən etdiyi siyasi xəttə uyğun olaraq muxtar respublika Ali Məclisinin həyata keçirdiyi məqsədyönlü elm siyasəti sayəsində Naxçıvan bölməsi regionun qədim tarixinin, ədəbi-mədəni mühitinin, folkloru, etnoqrafiyası, arxeologiyası və toponimikasının, təbii sərvətlərinin və biomüxtəlifliyinin aktual məsələlərinin öyrənilməsi istiqamətində mühüm nəticələr əldə edə bilmişdir.

Demək olar ki, hər il Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının elmi-tədqiqat institutları və Naxçıvan Dövlət Universitetinin professor-müəllim heyəti ilə birlikdə keçirilən ənənəvi Naxçıvan simpoziumları diyarın qədim tarixi və mədəniyyətinin, flora və faunasının araşdırılmasına sanballı töhfələr verir. Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun "Ordubad rayonundakı Gəmiqaya abidəsinin tədqiq edilməsi haqqında"ki 26 aprel 2001-ci il tarixli sərəncamı əsasında başlayan Gəmiqaya hərəkatı Azərbaycan elminin qiymətli əlavələrinə, nadir materiallarla zənginləşdirilməsi ilə nəticələnmişdir. Son illərdə Naxçıvanda formalaşan gəmiqayaşunasiya elmi fondu ümumən Azərbaycan elminin qiymətli sərvətidir. Eyni zamanda, görkəmli maarifçi şair və pedaqoq Məhəmməd Tağı Sidqinin anadan olmasının 150, məşhur publisist və ictimai xadim Məhəmmədəğa Şah-taxtının 160 illik yubileyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında qeyd olunması haqqındakı mühüm tarixi əhəmiyyətə malik sərəncamların işığında aparılan səmərəli axtarışlar, aşkar edilən yeni ədəbi-tarixi materiallar, nəşr edilən kitablar elminizin yadda qalan hadisələridir. Bundan başqa, birbaşa Naxçıvan MR Ali Məclisinin sifarişində əsasında hazırlanmış çap edilmiş ikicildlik "Naxçıvan" ensiklopediyası, "Naxçıvanın tarixi atlası", Azərbaycan və ingilis dillərində çıxan "Naxçıvan abidələri" ensiklopediyası, muxtar respublikanın qırmızı kitabı Azərbaycan elminin Naxçıvan məktəbinin azərbaycanşunaslığına qiymətli töhfələri sayıla bilər. Bütün bunlar isə həm də bədnam Ermənistanın Naxçıvana qarşı haqsız ərazi iddialarına dəlili-sübutlu cavabların ifadəsidir.

Əldə olunan nəticələrin, yekun qənaətlərin elmi əhəmiyyəti ilə bir sırada həm də regionda möhkəm real əsasa malik olan azərbaycançılığın təsdiqinə, milli-mənəvi dəyərlərin möhkəmləndirilməsinə yönəldirilməsi müstəqillik dövründə vətənpərvər milli ziyalılığın formalaşmasında başlıca rol oynayır. Muxtar respublikada Ali Məclis Sədri'nin

müvafiq sərəncamları əsasında keçirilmiş "Uluslararası qaynaqlarda Naxçıvan" (1996), "Naxçıvan Muxtar Respublikasının təbii sərvətləri" (2002), "Naxçıvan: tarixi gerçəklik, müasir dövr və inkişaf perspektivləri" (2006), "Nuh peyğəmbər, dünya tufanı və Naxçıvan" (2009) beynəlxalq simpoziumları dünyanın elmi ictimaiyyətinin Azərbaycan elminin Naxçıvanda qazanılan nailiyyətləri ilə yaxından, əyani surətdə tanış olmalarına şərait yaratmışdır. Eyni zamanda, Naxçıvanda yaşayan elm adamlarının Yer kürəsinin müxtəlif ölkələrində keçirilən beynəlxalq elmi tədbirlərdə təmsil olunmalarına dəstək verilməsi regionda formalaşan elmi potensialın inkişafına müsbət təsir göstərir.

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin "Azərbaycan xalqının qədim tarixini əks etdirən müqəddəs bir torpaq" adlandırdığı Naxçıvan diyarının zəngin mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsi sahəsində də böyük proqramlar həyata keçirilməkdədir. Son on beş ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında 143 mədəniyyət müəssisəsinin tikilib istifadəyə verilməsi, 52 memarlıq abidəsi və dini obyektlərin bərpa edilməsi regionda mədəniyyətin inkişafına real təminat yaratmışdır. Əsaslı şəkildə yenidən qurulan Naxçıvan teatr Azərbaycan teatr mədəniyyətinin mühüm qollarından birini təşkil edir. Naxçıvan Dövlət Kukla Teatrının, yeni təşkil olunmuş Naxçıvan Dövlət Uşaq Teatrının səmərəli fəaliyyəti bölgədə milli mədəniyyətin müxtəlif növlərinin tərəqqisinə imkan yaratmaqda bərabər, burada ölkəmizin yeni nəslinin milli və dünyəvi dəyərlər əsasında təbiiyə olunmasına kömək edir. Naxçıvan Dövlət Filarmoniyasının kamera və xalq çalğı alətləri orkestrlərinin təşkili, Şəhur yallı rəqs ansamblının fəaliyyət dairəsinin genişləndirilməsi, regionlardakı xalq teatrlarının, öz fəaliyyət kollektivlərinin canlandırılması mədəni mühitin səviyyəsinin artırılmasına rəvac verir. Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tələbə teatr studiyasında hazırlanan Cəlil Məmməd-quluzadənin "Ölümlər", "Anamın kitabı" tamaşaları, Tələbə opera studiyası üzvlərinin səhnəyə çıxardılan Üzeyir Hacıbəyovun "Arşın mal alan" operetasının uğurlu Türkiyə, Rusiya və Gürcüstan qastrolları, universitet televiziyaşının efir məkanına çıxması regionda yeni mədəniyyətin daşıyıcılarının yetişib formalaşmasının real təcəssümüdür.

Keçən il Naxçıvan Muxtar Respublikasının incəsənət ustalarının Türkmənistanında keçirilən Azərbaycan mədəniyyəti günlərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illiyi ilə əlaqədar Moskva şəhərindəki konsertdə uğurlu çıxışları artıq regionda peşəkar, professional musiqi kollektivlərinin formalaşdığını nümayiş etdirir. Naxçıvan MR Ali Məclisi Sədri'nin 9 fevral 2009-cu il tarixli sərəncamı ilə muxtar respublikada xalq yaradıcılığını ayrı-ayrı sahələrinin dirçəldilməsi diqqət mərkəzinə çəkilmişdir. Unudulmaqda olan tikmə, döymə, toxuma, oyma sənəti sahələrinə yeni həyat bəxş edilməsi, milli mətbəxin ön mövqeyə çıxarılması təmin olunmuşdur.

Regionda milli və bəşəri dəyərlərin vəhdətdə yaşadılması baxımından Naxçıvan MR Ali Məclisi Sədri'nin "Nuh peyğəmbərin Naxçıvan şəhərindəki məzarüstü türbəsinin bərpa edilməsi haqqında"ki 28 iyun 2006-cı il tarixli sərəncamı əsasında həyata keçirilən tədbirlər böyük əhəmiyyətə malikdir. Tarixi qaynaqlardan əldə edilmiş məlumatlara və Naxçıvanın çoxsəhrlik memarlıq ənənələrinə istinad edilməklə bərpa edilmiş 2008-ci ildə ucaldılmış Nuh türbəsi həm də Naxçıvan diyarının böyük sivilizasiyanın beşiyi olduğunu bir daha təsdiqləyir. AMEA-nın Naxçıvan bölməsinin əməkdaşı, müxbir üzv Qadir Qədirzadənin həmin sərəncamın ruhuna uyğun olaraq "Nuh peyğəmbər, dünya tufanı və Naxçıvan" adlı monoqrafiyasının meydana çıxması (2008) və bu istiqamətdə aparılmış digər tədqiqatlar ulu ocaqlarımızın sivilizasiyanın başlanğıc dövründən bu regionda məskən salıb yaşadığını yəqinləşdirir.

Aparılan məqsədyönlü dövlət siyasəti sayəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasında müasir sənayeleşmənin və özəl sektorun inkişaf etdirilməsinə nail olunmuşdur. Belə ki, 1995-ci ildən 2009-cu ilədək muxtar respublikada kiçik müəssisələrin, sənaye sahələrinin sayı 390-a çatdırılmışdır. Sənayeleşmə proseslərində daxili bazarın tələbatının nəzərə alınması ilə yanaşı, ixraciyəli məhsulların istehsalına da diqqət yetirilmişdir. Naxçıvan avtomobil zavodu, Badamlı mineral su zavodu, duz mədəni, kərpic zavodu, mebel fabriki, "Gəmiqaya" şirkətlər qrupu, mərmer zavodu və sair kimi müəssisələrdə istehsal olunan məhsullar dünya bazarının tələblərinə cavab verir. Aqrar sahədə baş verən dəyişikliklərin tənzimlənməsi və idarə olunması ilə regionda yeni təsərrüfat münasibətləri şəraitində kənd təsərrüfatı sahələrinin dirçəldilməsində mühüm nailiyyətlər qazanılmışdır.

Bütün bunlar, hər şeydən əvvəl, ölkəmizdə ümummilli lider, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev siyasətinin təntənəsidir. Eyni zamanda, Naxçıvan Muxtar Respublikasında inkişafdan intibaha qədər keçilən yol Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvəffəqiyyətlə həyata keçirdiyi regionların inkişafı üzrə dövlət proqramı sahəsində qazanılan nailiyyətlərin üzvi tərkib hissəsidir. Naxçıvan diyarındakı hərtərəfli sürətli inkişaf muxtar respublika Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun ardıcıl və yorulmaz fəaliyyətinin, məqsədyönlü və qətiyyətli mövqeyinin, fədakar işinin konkret və uğurlu nəticəsidir. Vasif Talibov kimi böyük təşkilatçılıq qabiliyyətinə malik olan dövlət xadiminin yetişib formalaşması Heydər Əliyev dövlətçilik məktəbinin, geniş mənada müstəqillik dövrü Azərbaycan dövlətçiliyinin nailiyyətidir. Ona görə də Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun böyük zəhməti, xidmətləri ölkə rəhbərliyi tərəfindən həmişə yüksək qiymətləndirilmişdir. Hələ 14 oktyabr 1999-cu ildə, Naxçıvan Muxtar Respublikasında yeniləşmə və inkişafın ilkin nəticələri nəzərə çarpdığı dövrdə Azərbaycan Respublikasının rəhbəri, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin Ali Məclisdə keçirilən görüş zamanı dediyi aşağıdakı sözlər Vasif Talibovun əsl dövlət adamı kimi böyük potensialına malik olduğunu nümayiş etdirirdi: "Mən ümumiyyətlə demək istəyirəm ki, Naxçıvanda işlər lazımı səviyyədə gedir. Vasif Talibovu bu vəzifəyə seçəndə mən onun çox xüsusiyyətlərini bildirdim. Amma o, çox gənc idi. Daxilən bir az fikirləşirdim ki, gəncliyinə görə bəlkə də ağır, çətin olar. Ancaq o, sübut etdi ki, vətəninə, millətinə, xalqına sədaqətli olan adam yaşından asılı olmayaraq böyük işlər görə bilər".

Hələ 40 yaşda tamam olmamış Vasif Talibovun fəaliyyətinə verilən bu yüksək qiymət zaman dəfələrlə təsdiq etdi. Bu təsdiqləmələrin sırasında Naxçıvanda geniş quruculuq hərəkatının böyük sürətlə davam etdirilməsi, möhkəm və etibarlı ordu quruculuğunun uğurla həyata keçirilməsi, sosial-iqtisadi gedişətin real nəticələr verməsi, muxtar respublikanın başdan-baş qazılmasını, enerji böhranının aradan qaldırılması səviyyəsində ciddi problemlərin uğurlu həlli kimi hadisələr dayanırdı. Sözlə işin, əməllə əqidənin vəhdəti həmişə Vasif Talibovun böyük uğurlarının əsasını təşkil etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qiymətlərində də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun əqidə bütövlüyü ilə böyük əməllərinin vəhdəti xüsusilə olaraq nəzərə çarpdırılır. Möhtərəm Prezidentimizin 21 dekabr 2006-cı ildə Naxçıvana səfəri zamanı verdiyi aşağıdakı qiymət bu amilin daim diqqət mərkəzində dayandığını göstərir: "Mən çox məmnunam ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının rəhbərliyi, Vasif Talibov Heydər Əliyev siyasətini burada uğurla icra edir, onu davam etdirir və Naxçıvanın möhkəmlənməsinə öz töhfəsini verir".

Ölkə Prezidentinin çıxışlarında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun xarakterini tamamlayan Vətən və torpaq sevgisi amilləri də öz əksini tapmışdır: "Siz Naxçıvanda işlərin düzgün qurulması, Naxçıvanın rəhbərliyinin, Ali Məclisin Sədri Vasif Talibovun fəaliyyəti nəticəsində bütün bu uğurlara nail olmuşunuz. Azərbaycanın digər bölgələri də inkişaf edir. Amma sizə deyə bilərəm ki, bu baxımdan Naxçıvan Azərbaycanı dəlirdir və ümid edirəm ki, siz gələcəkdə də liderliyi saxlayacaqsınız. Bunu-abadlıq-quruculuq işlərini, yeni binaların yüksək zövqə, səliqə ilə, diqqətlə tikilməsini Naxçıvana gələn hər bir vətəndaş, qonaq görür. Hiss olunur ki, bu işlər böyük məhəbbətlə görülür. Bu da əsas şərtidir. Bəzən sual verirlər ki, uğurlu siyasətin əsas səbəbi nədir? Mən hesab edirəm ki, xalqa olan məhəbbətdir. Doğma torpağa olan məhəbbətdir. Əgər bu varsa, deməli, rəhbərlikdə olan şəxslər də öz doğma xalqına layəqətlə, məhəbbətlə xidmət edirlər. Bu, Naxçıvanda var və mənə çox sevindirir".

Göründüyü kimi, yüksək tələbkarlıq, prinsiplilik, yorulmaz fəaliyyət, əqidə bütövlüyü, qəti siyasi mövqe, dərin sədaqət və vətənpərvərlik Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun siyasi portretinin ana xətlərini təşkil edir.

Inkişaf etdirilmiş, əsaslı şəkildə yenidən qurulmuş, tikilib ucaldılmış, düşmənlər şərhində alınmaz qalaya çevrilmiş Naxçıvan diyarı Ali Məclisin Sədri Vasif Talibovun Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısındakı layiqli hesabatıdır. Həm də yarımlıq əsrlik mənalı ömrün qiymətli yekunu olan bu möhtəşəm hesabət Naxçıvanın beş min illik tarixində yeni tarixi mərhələnin qiymətli salnaməsidir. Eyni zamanda, müasir Naxçıvan çətin şəraitdə intibah yaratmaq üçün mümkünlüyünün konkret və əyani göstəricisidir. Bu mərhələ qədim Naxçıvanın yeni dövr tarixinin çoxcildlik kitabıdır.

Inkişaf və yeniləşmə istiqamətində keçilmiş şərəfli yolun dərsləri, dövlətçilik, quruculuq, idarəetmə sahəsində toplanmış zəngin təcrübə Azərbaycanın bu qədim və həmişəcəvən diyarının sabahkı üföqlərinə də qur işiq salır.

İsa HƏBİBƏYEV

Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru,
Milli Məclisin deputatı, akademik

Çoxəsrlik tarixə və zəngin maddi-mədəniyyət abidələrinə malik olan Naxçıvan Azərbaycanın əzəli torpağıdır. Tarixi mənbələrdə muxtar respublikanın paytaxtı Naxçıvan Yaxın Şərqi ən məşhur və qədim şəhərlərindən biri kimi təqdim olunur.

Tarixdən gələn səslər

Böyük karvan yolunun üzərində yerləşən Naxçıvan şəhəri miladın III yüzilliyində Sasanilər tərəfindən dağıdılmışdır. Burda IV yüzilliyin birinci yarısından VII yüzilliyin birinci yarısına qədərki dövrdə sasanilərə məxsus zərbəxanalarda üzərində "Naxç" sözü yazılmış gümüş pullar kəsilmişdir...

İstər Səlcuqlar, istər Atabəylər və Elxanilər hakimiyyəti dövrü bu qədim diyarın şərəfli, eləcə də çox qalmaqallı bir tarixidir...

1747-ci ildə Nadir şah sui-qəsd nəticəsində öldürüldükdən sonra Azərbaycanda yaradılan iyirmiye qədər müstəqil feodal dövlətinin sırasında Naxçıvan xanlığının da xüsusi yeri olmuşdur...

1918-20-ci illər Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti, eləcə də sovet dövrü Naxçıvan tarixində yeni səhifələr açmışdır. Naxçıvan 1921-ci il martın 16-dan başlayaraq əvvəlcə Naxçıvan Sovet Sosialist Respublikası, 1923-cü il iyunun 16-dan sonra Naxçıvan diyarı, 1924-cü il fevralın 9-dan Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası, 1990-cı il noyabrın 17-dən isə Naxçıvan Muxtar Respublikası adlandırılmışdır. Azərbaycan və onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan MR respublikamızın istiqlaliyyət mübarizəsində həmişə öndə olmuşdur.

SSRİ-nin dağılma prosesi 1980-ci illərin sonunda Qarabağ hadisələrinin təkrar alovlandırılmasına və azərbaycanlılarla ermənilərin qarşıdurmasına gətirib çıxartmışdı. Müstəqillik hərəkatını böyümək üçün 19 yanvar 1990-cı ildə sovet ordusu hissələri Bakıya girərək qanlı qırğın törətmişdi. Bundan 8 saat əvvəl rus-erməni birləşmələri Naxçıvan MR-in Kərki kəndini işğal etmişdi, sərhəd boyu intensiv hücum keçmişdi. Sərhədlərinin qorunmasına təminat ala bilməyən Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının Ali Soveti Moskva və Qars müqavilələrini əsas götürərək SSRİ-nin tərkibindən çıxmaq barədə qərar qəbul etmişdi. Bu, faktiki olaraq, SSRİ-nin süqutunun başlanğıcı olmuşdu.

Dağlıq Qarabağ ətrafında başlanan hadisələr Naxçıvanda da öz əks-sədasını tapmışdı. Bu dövrdə Naxçıvanın vəziyyəti daha ağır idi. Onu ermənilər tərəfindən işğal təhlükəsi gözləyirdi. 1990-cı il iyulun 22-də Heydər Əliyev siyasi təqib ucbatından Moskvadan Naxçıvana gəlmişdi. Fəal siyasətə qayıdan Heydər Əliyev Azərbaycan və Nax-

çıvan parlamentlərinə deputat, 1991-ci ilin sentyabrında isə Naxçıvan MR Ali Məclisinə Sədr seçilmişdi.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Naxçıvan parlamenti Azərbaycanda ilk dəfə olaraq milli dövlətçilik ənənəsinin bərpası istiqamətində addımlar atmışdı. Üçrəngli bayrağımız Naxçıvan MR Ali Məclis-

Qoca Şərqi qapısı

Naxçıvan: son 15 ildə inkişafın qürur doğuran səhifələri

sində dövlət bayrağı kimi qaldırılmışdı. Bayraq və digər müstəqillik atributları barədə qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan Ali Soveti qarşısında məsələ qaldırılmışdı. Ermənistan tərəfindən blokadaya alınan Naxçıvan MR-in yaşaması üçün İran və Türkiyə ilə zəruri əlaqələr yaradılmışdı. Naxçıvan MR-in təhlükəsizliyi ilə əlaqədar konkret tədbirlər görülmüşdü. İlk dəfə olaraq Ermənistanla atəşkəse nail olunmuşdu.

Son 15 il: dinamik inkişaf mərhələsi

1994-cü ildən beri olan dövrü Naxçıvanın keçdiyi misilsiz inkişaf yolu adlandırmaq olar. Azərbaycanın hər hansı bir bölgəsində, eləcə də dünyanın harasındasa tarixən qısa bir müddətdə belə bir yeniləşmə və yüksəlişə nail olmaq çox çətindir.

Muxtar respublikada son 15 ildə həyata keçirilən quruculuq, abadlıq və yenidənqurma işləri Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin, onun siyasi kursunu uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun adları ilə sıx bağlıdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının son 15 ildəki sürətli inkişafını, həyatın bütün sahələrində respublikamız üçün nümunə olacaq nailiyyətlər qazanmasını, diyanın kəmiyyət və keyfiyyət baxımından haradan haraya gəldiyini aydın, tam təsəvvür etmək üçün dövlət müstəqilliyinin ilk günlərindən 1994-cü ilə qədərki dövrə də qısaca nəzər sal-

Xalqın, Vətənin taleyi hər bir insanın taleyinə çevrilmişdir. Həyatın mənası çox və ya az yaşamaqdan ibarət deyil, onun əsas mənası bu həyatda öz yerini tutmaq, mövqeyini müəyyən etmək, ləyaqət göstərmək və başqaları üçün nümunə olmaqdır.

Heydər ƏLİYEV
Ümummilli lider

əzmkarlığı, qətiyyəti və siyasi bacarığı Naxçıvanı böyük bələlərdən qorudu... Naxçıvanlılar Heydər Əliyevi qorudular, Heydər Əliyev isə Naxçıvanı qorudu".

1993-cü ilin iyununda Azərbaycanda hakimiyyət böhranı, vətəndaş qarşıdurması yarananda xalqın tələbi ilə ümummilli lider Heydər Əliyev Bakıya dəvət olunmuşdu. Ulu öndər ikinci dəfə respublika rəhbərliyinə qayıdıandan sonra Naxçıvanı təcrid vəziyyətindən çıxartmaq, orada başladığı islahatları və quruculuq işlərini davam etdirmək üçün muxtar respublikaya diqqət və qayğısını davam etdirmişdi. Lakin ulu öndər Bakıya gələndən sonra iflas etmiş hakimiyyətin uğursuz siyasətçiləri, pozucu qüvvələr Naxçıvana üz tutmuşdular, burada itaətsizlik göstərməyə, sabitliyə və quruculuğa əngəl törətməyə çalışmışdılar.

Nəhayət, bütün bunlara son qoymaq, blokada şəraitində yaşayan Naxçıvanı əmin-amanlığa, geniş quruculuğa yönəltmək üçün Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin tövsiyəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası baş nazirinin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan MR təşkilatının sədri, Naxçıvan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Vasif Yusif oğlu Talibov Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri seçilmişdi. Şərur rayonunun Aşağı Aralıq kəndində doğulmuş, ali humanitar təhsil almış, muxtar respublikada müxtəlif vəzifələrdə işləmiş Vasif Talibov ümummilli lider Heydər Əliyev Naxçıvana gəldiyi ilk gündən onunla bir yerdə olmuş, ən çətin məqamlarda ulu öndərin mövqeyini və fəaliyyətini dəstəkləmişdi. O, 1991-ci ilin sentyabrından Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyevin baş köməkçisi olmuşdu, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasında və təşkilatlanmasında fəal iştirak etmişdi.

Aydın məram, konkret hədəf

Dünya şöhrətli siyasətçi, misilsiz dövlət xadimi Heydər Əliyevin idarəetmə məktəbini keçən, onun dövlətçilik xəttinin incəliklərini mənimsəyən, muxtar respublikanı dərindən tanıyan, potensialını və problemlərini yaxşı bilən, təşəbbüskar, coşğun enerjili, aydın proqramlı 35 yaşlı muxtar respublika rəhbəri öz məram-naməsini birçə cümlə ilə ifadə etmişdi: Prezident Heydər Əliyevin dövlətçilik platformasına sadiq qalacağam, onun bu böyük etimadını layiqincə doğrultmağa çalışacağam.

Ardı 5-ci səhifədə

Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2009-cu ilin yanvar-noyabr aylarında 1994-cü illə analoji nisbətə iqtisadi-sosial artım:

- ümumi daxili məhsul 22,8 dəfə;
- adambaşına ÜDM 18,8 dəfə;
- sənaye məhsulunun ümumi həcmi 82,3 dəfə;
- əsas kapitalla yönəldilən investisiyalar 826,1 dəfə;
- kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 7 dəfə;
- nəqliyyatda yük daşınması 16,4 dəfə;
- poçt və rabitə xidməti 289,5 dəfə;
- pərakəndə əmtəə dövriyyəsi 61,8 dəfə;
- əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər 126,4 dəfə;
- xarici ticarət dövriyyəsi 11,4 dəfə;
- dövlət büdcəsinin həcmi 166,2 dəfə;
- əhalinin gəlirləri 31,2 dəfə;
- bir işçinin orta aylıq əməkhaqqı 207,8 dəfə artmışdır.

regionların inkişafını prioritetə çevirmiş, bu yöndə quruculuğu şəxsi nəzarətə götürmüş Prezident İlham Əliyev Naxçıvanın daha yüksək inkişafı üçün mümkün olan hər şeyi edir. Ölkə rəhbəri hər il Naxçıvana gəlir, uğurları təqdir edir, yeni hədəflərə diqqət yetirir.

Son 15 ildə muxtar respublikanın hərtərəfli tərəqqisi aşağıdakı makroiqtisadi göstəricilərdən daha aydın görünür. Ümumi daxili məhsul 1994-cü ildəki 37287,7 min manatlıqdan 2009-cu ilin yanvar - noyabr aylarında 850526,6 min manatlığa yüksələrək 22,8 dəfə artmışdır. Həmin dövrdə adambaşına ümumi daxili məhsul isə 18,8 dəfə çoxalaraq 113,4 manatlıqdan 2128,4 manatlığa çatmışdır. Təkcə son 1 ildə ümumi daxili məhsul istehsalı 20,5 faiz yüksəlmişdir.

Muxtar respublikada 15 ildə sənaye məhsulu istehsalı 1994-cü ildəki 2243 min manatlıqdan 82,3 dəfə artaraq öten ilin 11 ayında 184590,2 min manatlıq olmuşdur. Bu müddətdə əsas kapitalla yönəldilən investisiyalar 826,1 dəfə artaraq 444,4 min manatlıqdan 367139,2 manatlığa çatmışdır. Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu isə 15 ildə 22905 min manatlıqdan 160004,9 min manatlığa yüksəlmişdir. Bu, sahə üzrə 7 dəfə artım deməkdir.

1994-cü ildən bəri nəqliyyatda yük daşımaları 520,7 min manatlıqdan 8523,8 min manatlığa qalxaraq 16,4 dəfə, poçt və rabitə xidmətləri 95,5 min manatlıqdan 27648,8 min manatlığa çataraq 289,5 dəfə çoxalmışdır. Müvafiq dövrdə əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər isə 126,4 dəfə artmış, yeni 616 min manatlıqdan 77879,2 min manata yüksəlmişdir. 15 il əvvəl xarici ticarət dövriyyəsi öten ilin 11 ayındakı 149271,4 min manatlıqdan 11,4 dəfə az-13045 min manatlıq olmuşdur. Əhalinin gəlirləri 1994-cü ildən bəri 31,2 dəfə artaraq 25632 min manatdan öten ilin 11 ayında 800466,5 min manata qalxmışdır. Müvafiq olaraq adambaşına gəlirlər 78 manatdan 2003,3 manata çatmış, 25,7 dəfə çoxalmışdır. Bir işçinin orta aylıq əməkhaqqı isə 207,8 dəfə artaraq 270,2 manat olmuşdur.

Bu müddətdə Naxçıvanın şəhər və kəndlərində 188 təhsil ocağı, 158 səhiyyə müəssisəsi, 143 mə-

dəniyyət obyekti, 355 inzibati bina tikilib istifadəyə verilmişdir. Öten dövrdə 105 yeni körpü salınmış, 52 tarixi abidə və dini obyekt əsaslı təmir və bərpa olunmuşdur.

Əhalinin içməli suya və suvarma suyunu tələbatını ödəmək üçün son illərdə 331 subartezian quyusu qazılmış, 148 nasos stansiyası qurulmuşdur. 1995-ci ildə muxtar respublikada cəmi 16 kilometr asfalt yol çəkilmişdisə, öten ilin 11 ayında bu rəqəm 172 kilometr olmuşdur. Ümumiyyətlə, Naxçıvanın indiki inkişafı dövründə 3763 yeni istehsal, xidmət və əlavə infrastruktur obyekti yaradılmışdır. 1995-ci ildən bu gündək 61391 yeni iş yerləri açılmışdır. Bunun 33,4 faizi dövlət, 66,6 faizi özəl bölmənin payına düşür. Bu iş yerlərinin 60 faizə yaxını-36585-i daimi məşğuliyyətlə bağlıdır.

İndi muxtar respublikada 104 növ ərzaq, 173 növ qeyri-ərzaq məhsulu buraxılır. Naxçıvan 224 adda məhsulla özünü təmin edir, ölkənin ticarət şəbəkəsinə və xarici bazarla dünya standartları səviyyəsində mallar çıxarır. "Blokada" məfhumu məzmunca heçə endirilib. Naxçıvan şəhərində yaradılmış yeni beynəlxalq aeroport Bakı və Gəncə ilə daimi, etibarlı əlaqə yaratmağa imkan verir. Buradan xarici ölkələrə də uçuşlar həyata keçirilir. Culfa-Biləsuvar arasındakı məsafə Güney Azərbaycanın keçilməklə ölkənin əsas ərazisi ilə gündəlik avtomobil əlaqəsi yaradılır.

Bu zirvələr "Naxçıvan möcüzəsi"nin hüdudlarını göstərməklə heyret doğurur, heyranlıq yaradır, hər birimiz sevinc və qürur getirir. Qəddar düşmənimiz ermənilər və onların havadarları Naxçıvanı blokadaya salmaqla onu ehtiyac deryasında boğmaq, batırmaq istəyirdilər. Naxçıvanlılar öz düzüm, qeyrət və hünərləri ilə bütün daxili ehtiyatları hərəkətə gətirdilər. Mövcud olan dəyərli hər şey qorundu, yeniləndirildi. Hər qanış torpaqdan, hər damla sudan, yerli xammaldan və materialardan səmərəli istifadə olundu. Muxtar respublikaya qabaqcıl dünya texnologiyaları gətirildi, "Gəmiqaya", "Cahan" holding kimi müasir istehsalatlar quruldu. 140-dan çox yeni, müasir istehsal obyekti işə salındı. Əsas ərzaq sayılan taxılın illik istehsalı 95 min tona çatdırıldı.

Muxtar respublikanın rəhbəri, Heydər Əliyev idarəetmə məktəbinin istedadlı və təcürbəli yetirməsi Vasif Talibov öz diyarını irəli aparmaq, modernləşdirmək üçün məqsədyönlü, irimiqyaslı, ardıcıl işləri uğurla davam etdirir.

Son sözlər əvəzi

Ümummilli lider Heydər Əliyevin Naxçıvanla bağlı arzularını yüksək səviyyədə gerçəkləşdirən, ulu öndərin ideya və əməllərinə sonadək sadiq olan muxtar respublika rəhbəri Vasif Talibovun 15 illik səmərəli fəaliyyətini Prezident İlham Əliyev yüksək dəyərləndirərək demişdir: "Hər bir Naxçıvan sakini əldə edilmiş bu uğurlarla fəxr edə bilər. Mən bütün naxçıvanlıları bu böyük uğurlar münasibətilə təbrik etmək istəyirəm. Naxçıvan rəhbəri Vasif Talibova öz minnətdarlığını bildirmək istəyirəm".

15 il əvvəl 35 yaşında respublikanın ən ağır, çətin, mürəkkəb bölgəsinə-Azərbaycanla yalnız hava əlaqəsi olan, problemlər məngənəsində sıxılan Naxçıvan Muxtar Respublikasına rəhbər seçilən Vasif Talibov bu gün anadan olmasının 50 illiyini ölkə və xalq naminə göstərdiyi genişmiqyaslı xidmətin üzə qışardan, başucaldan uğurları ilə qazşılayır. Öten 15 il onu respublikamızda, eləcə də ondan kənarında aydın programlı siyasətçi, ciddi dövlət xadimi, yurdsever, əməlpərvər vətəndaş kimi tanıtmışdır. Yarım əsrlik bu ömrün son 15 ili on illər qədər məzmunlu, faydalı, məhsuldar olmuşdur.

"Vasif Talibovun bütün fəaliyyəti Azərbaycanda, onun ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvan MR-də cərəyan edən mühüm siyasi, ictimai və mədəni proseslərlə sıx bağlıdır. Onun apardığı məqsədyönlü iş sayəsində qonşu dövlətlərlə-Türkiyə Cümhuriyyəti və İran İslam Respublikası ilə normal münasibətlər yaradılmış, çoxsaylı müqavilələr imzalanmışdır. Bu münasibətlər Naxçıvanda sərbəst ticarətin, iqtisadi əlaqələrin, elm, təhsil və mədəniyyətin daha da inkişaf etməsinə kömək etmişdir.

Azərbaycanda müstəqil dövlətçiliyin qurulması və möhkəmləndirilməsi, Vətənin ərazi bütövlüyünün qorunması, ölkədə demokratik dəyərlərin bərqərar olması kimi ali məqsədlərə çatmaq üçün Vasif Talibov xalqın ümummilli lideri Heydər Əliyevin respublika rəhbərliyinə qayıdışı uğrunda mübarizənin öncüllərindən olmuş və müdrik rəhbərin yanında olmaqla, əsl mənada, onun məktəbini keçmiş, yaxın silahdaşı olmuşdur".

Naxçıvan Ensiklopediyasından götürülmüş bu sözlər muxtar respublika rəhbərinin tarixi xidmətlərinə onun həmyerlilərinin yüksək qiyməti kimi bu əlamətdar gündə xüsusi mənə və ahangla səslənir.

Tahir AYDINOĞLU,
Namiq QƏDİMOĞLU,
"Xalq qəzeti" Naxçıvan - Bakı

Ötüb keçən ilk günlər, həftələr, aylar göstərdi ki, bu qısa bəyanat adı sözlər deyil, onun arxasında Naxçıvanı hüceyrələrinə qədr oymatmaq, ayağa qaldırmaq, irəli aparmaq, müasirləşdirmək, gözəlləşdirmək, yaşanmış ağır-acılan həmişə unudurmaq istəyi, özmi, bacarığı və iradəsi dayanır. Muxtar respublika Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov Prezident Heydər Əliyevin Azərbaycanda apardığı sabitlik və quruculuq strategiyasına uyğun olaraq, Naxçıvanda vətəndaş həmrəyliyini nail oldu, əhalini islahatları uğurla həyata keçirməyə səfərbər etməyi bacardı.

Qayda-qanunun möhkəmlənməsində, genişmiqyaslı quruculuğa başlanmasında dövlətçilik maraqlarının uca tutulması, milli-mənəvi dəyərlərə ehtiram, şəxsi nümunə, yaxşı işin dəyərləndirilməsi, ziyanlı fəaliyyətin qarşısının kəsilməsi həlledici rol oynadı. Problemlər, nöqsanlar, ehtiyatlar dəqiq öyrənilirdi. Ehtiyatlar, imkan və qüvvələr aşkara çıxarılıb inkişafa yönəldildi. Ali Məclis Sədri'nin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Naxçıvanda keçirilən "Uluslararası qaynaqlarda Naxçıvan (1996) və "Naxçıvan Muxtar Respublikasının təbii ehtiyatları və onlardan daha səmərəli istifadə yolları" (2000) beynəlxalq simpoziumları Naxçıvanın yeniləşməsi, layiqli mövqeyə çıxması üçün siyasi-mənəvi və sosial-iqtisadi yönərdə aydın, məqsədyönlü, ardıcıl fəaliyyətə əlavə impuls verdi.

Ulu öndərin daimi diqqət, himayəsi, yerli potensialın hərəkətə gətirilməsi ilə ölkədə ilk dəfə Naxçıvanda Heydər Əliyevin başladığı aqrar islahat uğurla həyata keçirildi. Mövcud sənaye müəssisələri özəlləşdirildi və yenidən quruldu. Yerli ehtiyatlara əsaslanan müasir istehsalat sahələri yaradıldı. Naxçıvan şəhərində, rayon mərkəzlərində, bütün yaşayış məntəqələrində əsaslı quruculuq işlərinə başlandı. Sosial-mədəni binalar təmir və bərpa edildi, çoxsaylı yeni zəruri obyektlər tikildi. Təhsil, səhiyyə, xidmət ocaqlarında nümunəvi şərait yaradıldı. Əhalinin elektrik enerjisi, qaz, içməli və suvarma suyu problemi aradan qaldırıldı. Kommunikasiyalar təzələndi, genişləndirildi. Rabitə-nəqliyyat şəbəkəsi müasirləşdirildi, tələbata uyğun quruldu. İdarəçilikdə aşkarlıq, demokratik tələblər bərqərar oldu. Muxtar respublikanın daha etibarlı müdafiəsi təmin olundu, hərbi quruculuğa daim önəm verildi.

Yeniləşmə və yüksəliş məktəbi

Gecəli-gündüzlü zəhmətin, gərgin fəaliyyətin bəhrəsi çoxaldıqca Naxçıvan respublikada sosial-iqtisadi quruculuq, siyasi-mədəni fəalliyət poliqonu kimi tanındı. Ulu öndər dəfələrlə muxtar respublikada oldu, uğurları yüksək dəyərləndirdi, hər səfərdə qaşığı və köməyini artırdı. Ümummilli liderin layiqli davamçısı,

Əvvəl 1-ci səhifədə

23 ay ömür sürmüş bu dövlətin tərkibində Azərbaycan, o cümlədən Naxçıvan polisi cinayətkarlıqla mübarizədə və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində fəal iştirak etmiş, dövlətin formalaşmasında, daxili və xarici siyasətin həyata keçirilməsində, milli maraqların qorunmasında, tarixi ərazilərimizin və müstəqilliyimizin müdafiəsində mühüm rol oynamışdır. O zaman Azərbaycan ordusunun tam formalaşmadığından istifadə edərək kütləvi qırğınlar törədən erməni millətçilərinin vəhşiliyinin qarşısının alınmasında da polisin qüvvəsindən istifadə edilmişdir.

1920-ci ilin aprelində Azərbaycanda Xalq Cümhuriyyətinin süquta uğraması və Sovet hökumətinin qurulması ilə əlaqədar SSRİ Xalq Daxili İşlər Komissarlığının tabeliyində Azərbaycan Xalq Daxili İşlər Komissarlığı yaradılmışdır. Naxçıvanda isə bu qurum 1924-cü ildə yaradılmışdır.

Böyük Vətən müharibəsi illərində faşizm ilə mübarizədə fəal iştirak edən Azərbaycan daxili işlər orqanlarının əksər əməkdaşları cəhəddə rəşadət göstərmiş, onlardan 4 nəfəri Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüş, əksəriyyəti göstərdikləri igidlik nümunələrinə görə orden və medallarla təltif olunmuşlar.

Yalnız müharibə illərində deyil, ondan sonrakı dövrdə də qurumun əməkdaşları cinayətkarlıqla mübarizədə ciddi uğurlar qazanmış, ölkə daxilində qanunçuluğun, əmin-amanlığın qorunmasında misilsiz fədakarlıqlar göstərmişlər. 1946-cı ildən Xalq Daxili İşlər Komissarlığının əvəzində Daxili İşlər Nazirliyi yaradılmışdır. Müxtəlif illərdə bu qurum İctimai Asayiş Mühafizə Nazirliyi adlandırıldı, sonra yenidən hazırkı adı özünə qaytarılmışdır.

Azərbaycanın bütün dövlət təsisatları kimi polis orqanının da inkişafı, elmi-texniki bazasının və kadr potensialının möhkəmlənməsi ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövrə təsadüf edir. Məhz bu dövrdə daxili işlər orqanlarında qanunçuluq və peşəkarlıq, nizam-intizam, xidməti borca sədaqət prinsipləri ön plana çəkilmiş, mənfi hallarla daim qətiyyətlə mübarizə aparılaraq dəyərli ənənələr inkişaf etdirilmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyev daxili işlər orqanlarının yüksək peşəkarlığa, dünyagörüşə malik kadrlarla komplektləşməsinə, dövlət idarəçiliyi sistemində Daxili İşlər Nazirliyinin önəmli yer tutmasına xüsusi diqqət, tələbkarlıq göstərmişdir. Təsədüfi deyil ki, daxili işlər orqanlarında bu gün fəaliyyət göstərənlərin bir çoxu Heydər Əliyev məktəbinin o zamankı yetimləridir.

XX əsrin sonlarında da polis öz qəhrəmanlıq ənənələrini qətiyyətlə davam etdirmiş, erməni faşizmi ilə ölümdürüm savaşında ön sərəfəyə çıkmışdır. Ermənistanın Azərbaycana elan olunmamış müharibəsində daxili işlər orqanları 931 şəhid vermiş, 681 nəfər isə əlil olmuşdur. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı fəxri adı təsis olunduqdan sonra ilk dəfə bu ali təltifə 11 nəfər polis əməkdaşı layiq görülmüşdür. Milli dövlətçilik ideologiyası ilə silahlanan Naxçıvan polisi də azğın ermənilərin qarşısını qətiyyətlə almış, Naxçıvanın bir qanış torpağı belə düşməyə təslim edilməmişdir. Bu yolda Naxçıvan polisi 16 nəfər şəhid vermiş, 76 nəfər əlil olmuşdur.

1991-ci ildə Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini qazandıqdan sonra hakimiyyətin siyasi iradəsi, sərəfəsi və qətiyyəti olmayan şəxslərin əlinə keçməsinə istifadə edən cinayətkar ünsürler qeyri-qanuni silahlı qruplaşmalar yaratmaqla öz cinayətkar eməllərini diqqət edir, xalqı təzyiqlə altında saxlayır, insan hüquqlarını kobud şəkildə pozurdular. Bu vəziyyətdən baş çıxara bilməyən respublika rəhbərliyi çıxış yolunu dövlətə başsız qoyub qaçmaqda gördü. Həmin illərdə xalqın iradəsi və təkidli tələbi ilə ümummilli lider Heydər Əliyev yenidən Azərbaycan dövlətinin sükanı arxasına keçməli oldu. Bu dövrdə Azərbaycanı eyni düşüncəyə həm iqtisadi, həm də siyasi blokadaya

layiqli davamçısı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev də polis orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə xüsusi önəm verir, daxili işlər orqanlarının maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi yönündə mühüm tədbirlər həyata keçirir.

Naxçıvan polisinin tarixi və dövlətçiliyə sədaqəti

məruz qalmış Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri işləyən Heydər Əliyev Naxçıvanda sabitliyin bərqərar edilməsinə nail olmuş, üçrəngli bayrağı dövlət bayrağı kimi qəbul etmiş, rus qoşunlarının Naxçıvanda olan hissələri güclərlə yola salınmış, muxtar respublikada milli müdafiə məsələləri öz həllini tapmış, erməni təəcüzlüləri ilə dafələrlə danışıqlar aparılmaqla qan tökülməsinin qarşısı qismən də olsa alınmışdır. Həmin dövrlərdə Naxçıvanda xalq cəbhəsi adı altında bir neçə cinayətkar qrup fəaliyyət göstərirdi ki, həmin qrupların zərərsizləşdirilməsində polis peşəkarlığına arxalanan ümummilli lider sabitliyin təminatçısı oldu. Tezliklə polis qüvvələrinin gərgin əməyi nəticəsində əllərdə olan qanunsuz silah-sursat və döyüş ləvazimatları yığılaraq dövlətə təhvil verildi. Erməni ekstremistləri tərəfindən törədilən cinayətlərin qarşısının alınması üçün sərhədlərdə polis postları yerləşdirildi. Bütün bunlarla yanaşı, o vaxtlar üçün döyüşlərdə nizamli iştirak edə biləcək təlim görmüş silahlı qüvvə yalnız polis olduğundan, döyüşlərin ən qaynar yerlərində polis əməkdaşları rəşadətli erməni təəcüzlülərinə qarşı vuruşmuşlar. Həmin vaxtlarda ulu öndər Heydər Əliyevin qətiyyətdən qorxuya düşən işyartmaz məmurlar öz cinayətkar dəstələrinə arxalanaraq bir neçə dəfə dövlət çevrilişinə cəhdlər göstərmiş, öz inadlı mübarizəsindən dönməyən ulu öndərin dühəsi bütün bunların qarşısına keçilməz sədd çəkdi. Dövlət çevrilişlərinin qarşısının alınmasında Naxçıvan polisi heç bir dəvət gözləmədən öz liderinin arxasınca getdi və həmin hadisələrin qarşısının alınmasında yaxından iştirak etdi.

1992-ci ildə Azərbaycan Respublikası daxili işlər orqanları sistemində fəaliyyət göstərən "millis" in adı dəyişdirilərək, hüquqi statusu saxlanmaqla "polis" adlandırılmışdır. Elə həmin il Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən orta xüsusi məktəbin bazasında Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası yaradılmışdır. Bu ali məktəb öz növbəsində daxili işlər orqanlarının ali təhsilli mütəxəssislərə olan ehtiyacını təmin etməyə başlamışdır.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin "Mən Azərbaycanın Prezidenti kimi, Ali Baş Komandan kimi sizə etibar edirəm, sizə inanıram, sizə arxalanıram" sözləməsi Azərbaycan polisinə verilən ən böyük qiymətdir. Ulu öndər bütün fəaliyyəti boyu Azərbaycan polisinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atmış, daim onların qayğısına qalmışdır. Bu gün Heydər Əliyev siyasi kursunun

layiqli davamçısı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev də polis orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə xüsusi önəm verir, daxili işlər orqanlarının maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi yönündə mühüm tədbirlər həyata keçirir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında da daxili işlər orqanlarının maddi-texniki bazasının ən müasir səviyyəyə çatdırılması üzrə əməli təşkilat tədbirləri işlənilir həyata keçirilmişdir. Belə ki, Daxili İşlər Nazirliyinin mərkəzi aparatının inzibati binası da daxil olmaqla bütün ərazi, xəttdə polis orqanlarının inzibati binaları yenidən qurulmuş, xidməti avtomobillər ən

cinayət qeydə alınmamış, terrorçuluq, adam oğurluğu, adamları girov götürmə və bu kimi, xüsusilə ağır cinayətlər baş verməmişdir. Qətiyyətlə aparılan mübarizənin nəticəsidir ki, muxtar respublikanın tarixində ən az cinayət 2009-cu ildə qeydə alınmışdır. Qeydə alınan 9 hadisənin açılması yüz faiz təmin edilmişdir. Hesab etmək olar ki, Naxçıvan 2009-cu ili cinayətsiz başa vurub. Bunu cinayətlərin strukturundakı dəyişikliklərə əsaslanıb tam əminliklə demək olar. Cinayətlərin azalmasına təsir edən amillər muxtar respublikada aparılan islahatlar və xalqı dövlət arasındakı sıx əlaqə ilə bağlıdır. Əhalinin məşğulluğunun artırılması, aparılan islahatlar, uşaqlara və gənclərə böyük dövlət qayğısı və digər bu kimi tədbirlər də cinayətlərin azalmasına mühüm rol oynamışdır.

Kütləvi iğtişaşların qarşısının alınmasında, dövlət tədbirləri zamanı ictimai qaydanın qorunmasında böyük güc sahibli olan Daxili Qoşunların Naxçıvan Alayı da diqqətdən kənar qalmamış, əsgərlərə tibb xidməti üçün gözəl şərait yaradılmış, alay ən müasir texnika və xüsusi vasitələrlə təchiz edilmişdir.

Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin və xüsusi təyinatlı əməliyyatların həyata keçirilməsinin effektivliyi artırmaq üçün Daxili İşlər Nazirliyinin strukturuna Xüsusi Təyinatlı Əməliyyat Təqimi daxil edilmiş, təqim yarandığı gündən əldə olunmuş bir sıra əməliyyat məlumatların realizəsində yaxından iştirak etmişdir.

Muxtar respublikada aparılan kadr islahatları daxili işlər orqanlarında da geniş planda həyata keçirilmiş, gənc kadrların vəzifələrə irəli çəkilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir. Gələcəkdə daxili işlər orqanlarının peşəkar kadr çatışmazlığı riski ilə üzleşməməsi məqsədi ilə sırası və kiçik rəis heyətinə mənsub olan və intellektual bilik səviyyəsi məqbul sayılan əməkdaşların seçilib təhsil almaq üçün Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasına göndərilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Son 2 ildə 19 nəfər əməkdaş qeyd olunan təhsil ocağının müdavimləri sırasına daxil edilmişdir ki, bu da peşəkar hüquqşünas kadrların yetişməsində atılan ən böyük addımlardan biridir. 2009-cu il ərzində 1191 nəfər əməkdaş müxtəlif mükafatlar almışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə 2 nəfər "Vətən uğrunda", 2 nəfər "İgidliliyə görə" medalları, 1 nəfər sabiq əməkdaş isə Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin əmri ilə "Polis veteranı" medalı ilə təltif edilmişdir. Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının mükafatlandırılması Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri tərəfindən də daim diqqət mərkəzində olmuşdur. Belə ki, Ali Məclis Sədri tərəfindən 4 nəfər "Əməkdar hüquqşünas", 1 nəfər "Əməkdar mühəndis", 1 nəfər isə "Əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi" adlarına layiq görülmüşdür. Bu diqqət və qayğı polis işçilərinin məsuliyyətini daha da artırır, şəxsi həyatı daha böyük özmərkəzliliklə işləməyə sövq edir. Dövlətə, dövlətçiliyə sədaqətdə öndə olmağı özünün vəzifə və vətəndaşlıq borcu hesab edən Naxçıvan polisi onlara göstərilən etimadı doğrultmaq üçün bütün qüvvə və vasitələri səfərbər etməklə dövlətçiliyin qorunması, milli təhlükəsizliyin təmin edilməsi ilə yanaşı, torpaqlarımızın azad olunmasında da andına sadiq qalaraq həyatını belə asirgəməyəcəkdir.

ƏLİ TAĞIYEV
Naxçıvan MR Daxili İşlər Nazirliyinin təşkilatı inspektor
şöbəsinin rəisi, polis polkovniki

Əvvəl 1-ci səhifədə

27 oktyabr 1970-ci ildə Azərbaycan SSR Ədliyyə Nazirliyi yenidən təsis edildi. Onun ardınca Azərbaycan Kommunist Partiyasının Naxçıvan Vilayət Komitəsinin 5 may 1971-ci il tarixli 6 nömrəli büro iclas protokolu ilə Naxçıvan MSSR Nazirlər Sovetinin təklifinə əsasən Naxçıvan MSSR Ədliyyə Nazirliyi yaradıldı. Bununla da muxtar respublikanın ədliyyə tarixində yeni bir mərhələ başlandı.

Nazirlik bu dövrdən müvafiq məhkəmə orqanlarına təşkilatı rəhbərliyi həyata keçirmiş, əhaliyə hüquq yardımını göstərilməsini və notariat fəaliyyətinin aparılmasını təmin etmişdir.

Respublikamız müstəqillik qazanıldıqdan sonra ədliyyə sahəsinə diqqət və qayğı artırılmış, onun fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquq qanunvericiliklərlə tənzimlənmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasına xüsusi diqqət və qayğı ilə yanaşan ulu öndər Heydər Əliyevin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarına dəyişikliklər və əlavələr edilməsi barədə" 24 avqust 2002-ci il tarixli Fərmanı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinə notariat, VVADQ, məhkəmə icraçıları və məhkəmə nəzarətçiləri, normativ aktların qeydiyyatı, cəzaların icrası, müvafiq məhkəmələri maliyyə və digər maddi-texniki təminatlarının həyata keçirilməsi və bir çox sahələr üzrə əlavə səlahiyyətlər verildi.

Bu əlavə və dəyişikliklərə qədər nazirlik əzəmətli ştat vahidi ilə fəaliyyət göstərirdisə, həmin fərmanın qəbulundan sonra nazirliyin mərkəzi aparatının yeni strukturu təsdiq edildi və ilk dəfə olaraq Təşkilat-nəzarət, Kadrlar, Məhkəmə qərarları və cəzaların icrası, Maliyyə və uçot, Qanunvericilik və normativ hüquq aktlarının qeydiyyatı, Notariat və vətəndaşlıq vəziyyəti aktları şöbələri, İstintaq bölməsi və Bələdiyyələrlə İş Mərkəzi yaradıldı. Az bir zaman ərzində aparılan uğurlu dövlət siyasəti nəticəsində ədliyyə fəaliyyəti daha da təkmilləşdirilərək nazirliyin yeni strukturu və işçilərinin ümumi say tərkibi ilə bağlı Ali Məclis Sədri tərəfindən 5 oktyabr 2007-ci il tarixli Fərman qəbul edilmişdir. Ədliyyə sahəsində yaradılan yeni iş yerlərində kadr seçiminə gəncələri üstünlük verilməsi, nəticədə yüzlərlə gənc kadr ədliyyə orqanlarında işlə təmin olunmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyevin hüquq siyasətini uğurla davam etdirən ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin insan haqlarının etibarlı qorunması, hüquq xidmətinin yaxşılaşdırılması, ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılması barədə tapşırıqların icrası üzrə görülmüş tədbirlər nəticəsində ədliyyə sistemi öz inkişafının yeni, müasir mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Belə ki, ədliyyə fəaliyyətinin normativ hüquq əsasları təkmilləşdirilmiş, ona hüquq-mühafizə orqanı statusu verilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən "Ədliyyə orqanlarının inkişafı haqqında", "Azərbaycan ədliyyəsinin inkişafına dair 2009-2013-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nın və məhkəmə sisteminin fəaliyyətinin müasirləşdirilməsi barədə proqram xarakterli fərmanlar imzalanması, dövlət başçısının qanunvericilik təşəbbüsü əsasında "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə" haqqında qanunun qəbul edilməsi ədliyyə orqanlarının inkişafına xüsusi əhəmiyyətə malik olmuşdur.

Muxtar respublika rəhbərliyinin ədliyyə sahəsində olan xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində məhkəmə və ədliyyə sisteminin inkişafı təmin edilmişdir. Müvafiq qanunvericilik aktlarının qəbulundan sonra nazirliyin tarixində ilk dəfə olaraq Penitensiar xidmət yaradıldı. Penitensiar xidmətin yaradılması muxtar respublikamızda cəza-icra siyasətinin həyata keçirilməsinə öz müsbət təsirini göstərdi. İnsan haqlarının etibarlı qorunmasına xüsusi ehtiyac duyulan sahələrdən biri olan bu sahədə müasir infrastrukturun yaradılması üzrə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilməyə başlandı. Məhkumların

Muxtar respublikamızda ədliyyə orqanları inamlı tərəqqi yolundadır

saxlanma şəraitinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması və onların yaşayış yerlərinə yaxın ərazilərdə cəza çəkməsini təmin etmək məqsədilə muxtar respublika ərazisində Qanşiq Rejimli Cəzaçəkmə Müəssisəsi, İstintaq Təcridxanası, 8 saylı Məntəqə Tipi Cəzaçəkmə Müəssisəsi və 21 saylı Xüsusi Müəssisəsi tikilib istifadəyə verildi.

Penitensiar xidmətin hüquq bazasının möhkəmləndirilməsi məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri tərəfindən 9 iyun 2009-cu il tarixli Fərmanı ilə "Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti haqqında" Əsasnamə təsdiq edilmişdir. Əsasnamənin təsdiqi ilə penitensiar xidmətin fəaliyyət istiqamətləri, hüquq və vəzifələri tam şəkildə təsbit edilmişdir.

Ədliyyə fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri də ekspertiza işinin təşkil edilməsidir. Muxtar respublikanın blokada şəraitində yaşaması nəzərə alınaraq maddi sübutların Bakı şəhərinə göndərilmə çətinliyinin aradan qaldırılması və araşdırma operativliyinin təmin edilməsi məqsədilə muxtar respublika rəhbərliyinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 5 oktyabr 2005-ci il tarixli 180 nömrəli qərarına əsasən Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinin Naxçıvan filialı yaradılmışdır. Qısa müddət ərzində filial üçün müvafiq inzibati bina ayrılmış, bina əsaslı təmir edilmiş, ekspertizalar keçirilməsi üçün lazımı avadanlıqlar alınmış və filialın ekspertlərinin müvafiq ixtisasartırma kurslarına göndərilməsi təmin olunmuşdur. Filialın yaradılması ekspertiza işlərinin yüksək səviyyədə aparılmasına, hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən təyin edilmiş ekspertiza işlərinin vaxtında və hərtərəfli araşdırılmasına mühüm köməklik göstərmişdir. Hazırda filialda müxtəlif sahələr üzrə 8 növ ekspertiza işi aparmaq mümkündür.

Görülən işlərlə yanaşı, qarşıda bizə muxtar respublikamızda "Yeniləşmə III" elan olunan 2010-cu il gözləyir. Ötən illərdə olduğu kimi, təzə qədəm qoyduğumuz bu ildə də hər bir ədliyyə işçisi üçün öhdəsindən layiqincə gəlməli, ona göstərilən etimadı doğrultmalı, verilən əmr və tapşırıqları vaxtında, dürüst həyata keçirməlidir. Ali Məclis Sədri qeyd etdiyi kimi: "Ümumilikdə, ötən dövr ərzində əldə olunan nəticələri qənaətbəxş hesab etmək mümkündür. Lakin uğurlar arxayınçılığa səbəb olmamalı, işdə məsuliyyət hissi daha da artırılmalı, vəzifəsindən və səlahiyyətindən asılı olmayaraq hər kəs öz işinin öhdəsindən layiqincə gəlməyə çalışmalıdır. Bizə qarşıda mühüm vəzifələr gözləyir. Muxtar respublikamızı tərəqqiyə qovuşdurmaq üçün ümummilli liderimizin şah əsəri olan doğma Azərbaycanımızın inkişafına öz töhfəmizi verməliyik".

Emin SƏFƏROV

Naxçıvan MR Ədliyyə Nazirliyinin Təşkilat-nəzarət şöbəsinin rəisi, II dərəcəli ədliyyə qulluqçusu

20 Yanvar: Tariximizin qəhrəmanlıq səhifəsi

Naxçıvan Özal Universitetinin akt zalında "Milli mücadilə və Qanlı Yanvar" mövzusunda keçirilən elmi-praktik konfrans xalqımızın qan yaddaşı olan 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuşdu. Konfrans giriş sözü ilə universitetin rektoru, professor İsmayıl Əliyev açaraq ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən ilk dəfə bu faciəyə hüquq-siyasi qiymət verildiyini xatırlatmış, azadlığımız və müstəqilliyimiz yolunda canlarını qurban vermiş Vətən oğullarının şücaətindən, mərdliklərindən danışmışdır.

Sonra universitetin eməkdaşları çıxış etmişlər. Qeyd olunmuşdur ki, Azərbaycan xalqı 1990-cı ilin 20 yanvarında hərbi, siyasi və mədəni təəcüzlərə məruz qalsa da, öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadıq olduğunu, Vətənin azadlıq və müstəqilliyi naminə ən ağır sınaqlara sine gərmək, hətta şəhid vermək əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Bu gün xalqımız öz milli məniyyətini qorumaq üçün canlarından qorumaq hazır olan övladları ilə fəxr edir. Şəhidlərimizin qanı bahasına əldə edilən müstəqilliyimizi qanımızla və canımızla qorumaq, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin dediyi kimi, müstəqilliyimizi daimi, əbədi və dönməz etməliyik. Bu gün güclənməkdə olan dövlətçiliyimiz xalqımızın böyük nailiyyətidir və onu göz bəbəyi kimi qorumaq hamımızın əməkdaşlığına ehtiyac var.

Sonda şəhidlərin xatirəsinə həsr olunmuş sərgiyə baxış keçirildi.

Mina QASIMOVA

M.S. Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasında keçirilən tədbirdə kitabxananın direktor müavini Rəhilə Məmmədova çıxış edərək bildirmişdir ki, həmin gün Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə tarixinə qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olmuş, öz ölkəsinin, xalqının azadlığını, şərəf və ləyaqətini hər şeydən uca tutan mərd Vətən övladları canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalmışlar. 20 Yanvar xalqımızın hamda öz iftixar günüdür. O gecə xalqımız bütün dünyaya öz yenilməzliyini, qəhrəmanlığını, mətinliyini, ölməzliyini sübut etdi. Sübut etdi ki, müqəddəs əməl uğrunda şəhid olmağı bacarır. Belə xalq isə yaşamağa qadir olan xalqdır.

Sonra 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş sərgiyə baxış olmuşdur.

N.ƏSGƏROVA

20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinin yad edilməsi məqsədilə "Şəhidlər unudulmur" mövzusunda Şahbuz rayon ümumtəhsil məktəblərinin V-XI sinif şagirdləri arasında inşa yazı müsabiqəsi keçirilmişdir. Müsabiqəyə məktəblərin bir-birindən maraqlı onlarla inşa yazısı təqdim olunmuşdur. Həmin yazılarda xalqımızın qəhrəmanlığı, Vətən uğrunda canlarından keçməsi, həmin günün Azərbaycan xalqının azadlıq və müstəqillik mübarizəsinin səhifəsi olması və ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 20 Yanvar hadisələrinə verdiyi hüquq-siyasi qiymət öz əksini tapmışdır.

İnşa yazılan arasında Şahbuz şəhər orta məktəbinin şagirdi Aytac Süleymanlı, Kükü kənd orta məktəbinin şagirdi Səkinə Səferova və KÜLÜS kənd orta məktəbinin şagirdi Səma Məmmədovanın yazılan xüsusilə fərqlənmişdir.

Ülkər ƏLİYEVA

Naxçıvan Dövlət Tarix Muzeyində "Müstəqilliyə aparan yol" mövzusunda səyyan sərgi təşkil edilmişdir. Sərgidə faciə qurbanlarının xatirəsinə əbədiləşdirmək məqsədilə əks olunmuş fotoşəkillər, qəzet materiallarında dərc edilmiş məqalələr, rəsəmlər Qədirulla Bağirov və Əli Səferlinin rəsm əsərləri öz əksini tapır. Qeyd edək ki, sərgidə 32 eksponat nümayiş etdirilir. Nümayiş olunan eksponatlar iqlimində xalqımıza qarşı soyqırım törətməsinə ermənilər iç üzünü açmış göstəran materiallar diqqətli cəlb edir.

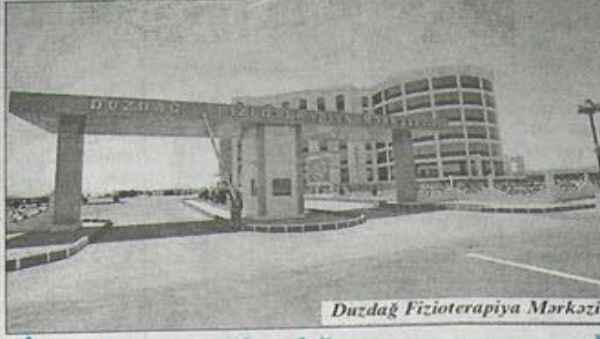
Sərgidə 20 Yanvar faciəsindən 2 gün əvvəl Səderədə ermənilər törətdikləri vəhşiliklərdən ibarət fotoşəkillər də özünə yer alıb.

Xəyalə AĞAYEVA
muzeyin işçisi

Əvvəlki 1-ci səhifədə

Naxçıvan MSSR-in Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin 18 yanvar 1924-cü il tarixli plenumunun qərarı ilə həmin şöbə Xalq Səhiyyə Komissarlığına çevrildi.

1920-1924-cü illərdə Naxçıvanda yeni tibb müəssisələri açılmışdır. Bu illərdə Naxçıvan şəhər xəstəxanası bərpa edilərək çarpayısı 20-yə çatdırıldı, məntəqələr, ambulatoriyalar, apteklər açıldı, sanitariya komitəsi yaradıldı. Naxçıvan şəhərindəki xəstəxanalardan sonra şəhər ambulatoriyaları açıldı və diş həkimi, diş texniki kabinetləri təşkil edildi. Malyariya ilə mübarizə məqsədilə Naxçıvan şəhərində və Baş Noraxən kəndində

Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi

İnsanların sağlamlığının qorunması dövlətimizin diqqətdə saxladığı ümdə məsələlərdəndir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Doğum Mərkəzi

de malyariya əleyhinə stansiyalar yaradıldı.

1930-cu ildə Naxçıvan şəhərində Sanitar Maarif Evi açıldı, onun nəzdində yaradılan Elmi-Tibbi Kitabxana 1947-ci ildən sərbəst kitabxana kimi fəaliyyət göstərməyə başladı. Orta tibb işçilərinə olan tələbatı ödəmək üçün 1931-ci ildə Naxçıvan Tibb Məktəbi yaradıldı.

1936-cı ildə 40 çarpayılıq Naxçıvan Traxoma Dispanseri, 1937-ci ildə Naxçıvan MR SES təşkil olundu. 11 sentyabr 1938-ci il Naxçıvan əhalisinə tətbiq edilən çəyər qarşı məcburi vaksinasia aparılmışdır. 1940-cı ildə xəstəxana və dispanser tərkibinə daxil olan bütün məsləhətxanalar sərbəst müəssisəyə çevrilmişdir. 1941-ci ildə artıq Naxçıvan MSSR-də 9 xəstəxana fəaliyyət göstərirdi. Muxtar respublikada 1948-ci ildə 19 xəstəxana (12-si kənddə) 558 çarpayı (onlardan 62-si doğum evləri), 3 uşaq-qadın məsləhətxanası, 17 kənddə həkim sahəsi, 42 FMM-si, 3 SES, 10 yaşlı fəaliyyət göstərirdi.

Bu bir həqiqətdir ki, Azərbaycanda həyatın bütün sahələri kimi, səhiyyənin inkişafı da ümummilli liderimiz Heydər

Əliyevin adı ilə bağlıdır. Respublikamızda, o cümlədən Naxçıvanda səhiyyənin inkişafında əsas dönüş məhz 70-ci illərdən başlanıb. O zaman Azərbaycanın hər yerində olduğu kimi, muxtar respublikamızın rayonlarında, kəndlərində tibb müəssisələri bu məqsəd üçün yararlı olmayan tikililərdə yerləşirdi. Həmçinin, ixtisaslı kadrların, xüsusilə kardioloq, onkoloq, ginekoloq, fiziater, nevropatoloq, sanitar həkimlərinin və orta ixtisas təhsilli tibb işçilərinin çatmaması kəskin hiss olunurdu. Ucaqarlarda isə tibb ocaqları yox idi. Muxtar respublikada səhiyyənin səviyyəsini yüksəltmək üçün əsaslı tədbirlərə böyük ehtiyac duyulurdu. Odur ki, 70-ci illərdə diyanımızda bu istiqamətdə də böyük vəsətli işlərə başlanıldı. Muxtar respublikada yeni layihə üzrə xəstəxanalar və başqa səhiyyə obyektləri tikilib istifadəyə verildi. Şərur və Culfa rayonlarında 120 çarpayılıq xəstəxana binalarının tikintisi, Naxçıvan şəhərində 25 çarpayılıq endokrinoloji dispanserin, uşaq xəstəxanasında cərrahi yardımın təşkil olunması həyata keçirildi.

Naxçıvan şəhərində qankö-

çürmə və təcili tibbi yardım stansiyaları, Ordubad rayonunda 150 çarpayılıq xəstəxana, Naxçıvan şəhərində fizioterapiya xəstəxanası tikilərək istifadəyə verildi. Onkoloji dispanser üçün yeni binanın tikilməsi, 100 çarpayılıq kardioloji dispanserin yaradılması da məhz həmin illərdə gerçəkləşdi. N.Nərimanov adına Naxçıvan MR xəstəxanası üçün 500 çarpayılıq yeni binanın tikilib istifadəyə verilməsi də bölgəmizdə səhiyyənin inkişafına böyük payı idi.

Əlbəttə, hər kəs etiraf edər ki, Naxçıvanda səhiyyə sistemində, muxtar respublika əhalisinin sağlamlığına göstərilən qayğı da heç vaxt indiki qədər olmayıb. Regionumuzda 1996-cı ildən başlayan dönüş mərhələsi, inkişaf, tərəqqi bütün sahələr kimi

Şərur Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

səhiyyəni də ağışuna alıb. Əhəlinin sağlamlığı naminə bölgəmizdə nə mümkünsə edilir.

Hazırda ölkəmizin səhiyyə sistemində geniş islahatlar proqramı həyata keçirilir. Tibb sistemində yeni infrastruktur yaradılır. Ən müasir binalar tikilir, mövcud səhiyyə ocaqları müasir tələblər baxımından əsaslı təmir olunub yenidən qu-

rulur. Tibb avadanlıqları və mü-tərəqqi cihazları, aparatları təchiz edilir. Yeni informasiya texnologiyası həkimlərimizə dünya səhiyyəsinə qovuşma imkanını yaradır.

Muxtar respublikamızda insanların sağlamlığının qorunması dövlətimizin daim diqqətində saxladığı ümdə məsələlərdəndir. Bunu regionumuzda tibbi xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsi, səhiyyə müəssisələrinin maddi-texniki bazalarının gücləndirilməsi istiqamətində görülən mühüm işlər, həyata keçirilən

kənd, Babək rayon Sirab, Culfa rayon Ərəzin kənd ambulatoriyaları, Şərur rayon Daşqar, Sədərək rayon Qaraağac kənd FMM-ləri tikilərək, müasir avadanlıqlarla təchiz edilərək istifadəyə verilməsi, 2009-cu ilin "Uşaq ili" elan edilməsi ilə əlaqədar Naxçıvan şəhər Kərpələr Evi-anadangalma qüsurlu uşaqlar ailələrə kömək məqsədilə Kərpələr Evi və Ailələrə Dəstək Mərkəzinə çevrilmişdir. Bu işlər bu gün də davam etdirilir. Bu il daha bir neçə xəstəxana, həkim ambulatoriyaları tikilərək istifadəyə veriləcək. Sədərək RMX-nin isə tikintisi başa çatdırılıb, binanın istifadəyə verilməsi üçün son tamamlama işləri

Şahbuz Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

məqsədyönlü tədbirlər də tədiqləyir. Diqqətləyiq hal həm də odur ki, bu istiqamətdə reallaşan tədbirlər ilbail daha geniş coğrafiyada həyata keçirilir. Səhiyyə müəssisələrinin tikintisi, maddi-texniki bazasının möh-

apanılır.

Hazırda Naxçıvan MR-də əhaliyə 239 tibb müəssisəsi tərəfindən tibbi xidmət göstərilir. Rayonlarda 7 rayon xəstəxanası, 3 kənd sahə xəstəxanası, 84 həkim ambulatoriyası, 110 feldşer-mama məntəqəsi, 7 Gi-giyena və Epidemiologiya Mərkəzi vardır. Naxçıvan şəhərində 7 xəstəxana, 6 dispanser, 1 poliklinika, 1 stomatoloji poliklinika, Kərpələr Evi və Ailələrə Dəstək Mərkəzi, MTE və PA Birliyi, Culfa rayonunda yerləşən Dandağ arsenli su müalicəxanası, QİÇS-ə mübarizə mərkəzi, Təcili Tibb Mərkəzi, Sanitar Karantin Müfəttişliyi, Diaqnostika Müalicə Mərkəzi fəaliyyət göstərir.

Göründüyü kimi, Naxçıvan səhiyyəsi sürətli inkişaf yolu keçmiş və keçməkdədir. Sozsuz ki, bütün bunlar ölkə Prezidenti İlham Əliyevin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Talibovun bu sahəyə göstərdiyi diqqət və qayğının nəticəsidir.

Naxçıvan MR Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi

İtmişdir

Naxçıvan şəhəri, M.Nəsirli küçəsi 16-da yaşayan İsmayilov Məmmədağ Zeynalab-đin oğlunun adına verilmiş 3833 inventar nömrəli texniki pasport itdiyindən etibarsız sayılır.

Hava haqqında

Sinoptiklərin məlumatına görə, muxtar respublikamızın bəzi yerlərində qışqın və duman olacağı gözlənilir. Saniyədə 5-10 metr sürətlə Qərb küləyi əsəcək.

Naxçıvan şəhəri	Babək rayonu	Culfa rayonu	Şahbuz rayonu
Gecə -1..3	Gecə -1..3	Gecə 0..5	Gecə -1..4
Gündüz 6..10	Gündüz 6..10	Gündüz 6..11	Gündüz 4..9
Kəngərli rayonu	Şərur rayonu	Ordubad rayonu	Sədərək rayonu
Gecə -1..4	Gecə -1..4	Gecə 0..5	Gecə -1..4
Gündüz 5..10	Gündüz 5..10	Gündüz 6..11	Gündüz 1..6

Voleybol üzrə yoldaşlıq görüşü keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidmətindən aldığımız məlumata görə, Şahbuz rayonunda 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş voleybol üzrə yoldaşlıq görüşü keçirilmişdir. Şahbuz şəhər və Babək rayon Sirab kənd koman-

daları arasında keçirilən yoldaşlıq görüşündə Şahbuz şəhər komandası 3:2 hesabı ilə qalib gəlmişdir.

Sonda hər iki komandaya Şahbuz və Babək Rayon Gənclər və İdman idarələri tərəfindən diplomlar təqdim edilmişdir.

Səbuhi HÜSEYNOV

ŞƏRQ QAPISI

Baş redaktor:
RƏBİL KƏTANOV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan ş. Təbriz küçəsi, 1.
Telefonlar: Məşul Katib: 45-62-47
Şöbələr: 45-81-44, 45-51-18
Müxbirlər: 45-75-21
Faks: 44-52-52

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılır

Nömrəyə məsul: Sara Əzimova

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, sənəflənib
və "Ədəmi" NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 3700. Sifariş № 59